

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра «Охорона праці та безпека життєдіяльності»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан містобудівельного факультету

_____ (Рищенко Т.Д.)

“ 26 ” _____ 12 _____ 2014 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

галузь знань 0601 «Будівництво та архітектура»

напрямок підготовки 6.060101 «Будівництво»

факультет Містобудівельний

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма «Основи охорони праці» для студентів за
напрямом підготовки 6.060101 «Будівництво»

Розробник: к.т.н. асистент Скрипник О.С.

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри «Охорона праці та безпека
життєдіяльності»

Протокол від “20” вересня 2014 року № 5

Завідувач кафедри

(Хворост М.В.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що
затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. №46-01.

Методист НМВ

(підпис)

Величко О.Р.

(ПІБ)

“26” 12 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова , 2014 рік

© Скрипник О.С. , 2014 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Нормативна	Рік (роки) підготовки	
		4-й	4-й
		Семестр(и)	
		7-й	7-й
Загальна кількість годин – 54	Галузь знань 0601 «Будівництво та архітектура» Напрямок підготовки 6.060101 «Будівництво»	Лекції:	
Модулів – 1		15 год.	2 год.
		Практичні:	
Змістових модулів (ЗМ) – 3		15 год.	4 год.
		Лабораторні:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 1,6		Фахове спрямування: Промислове та цивільне будівництво, Охорона праці в будівництві, Міське будівництво та господарство, Технічне обслуговування ремонт та реконструкція будівель Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота:
	24 год.		48 год.
	Індивідуальні завдання:		
	0 год.		0 год.
	Вид контролю:		
	екзамен 7		екзамен 7

Примітка:

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни становить:

для денної форми навчання – 8 %,

для заочної форми навчання – 1,25%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є теоретична і практична підготовка фахівців у питаннях охорони праці, здатних створювати безпечні і нешкідливі умови праці на об'єктах будівництва та реконструкції будівель.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи охорони праці» є набуття студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні напрямки державної політики в галузі охорони праці;
- державні міжгалузеві та галузеві акти про охорону праці;
- права громадян на охорону праці при укладанні трудового договору.
- види відповідальності за порушення вимог праці;
- порядок навчання з питань охорони праці;
- органи державного нагляду за охороною праці;
- порядок і термін розслідування нещасних випадків на виробництві;
- організацію повітрообміну в приміщеннях;
- системи та порядок розрахунку освітлення;
- заходи захисту від іонізуючого випромінювання;
- заходи захисту від шуму, вібрації, ультра та інфразвуку;
- методи захисту від іонізуючого випромінювання;
- правила пожежної безпеки в Україні;
- систему попередження пожеж.

вміти:

- визначити значення охорони праці з соціальної та економічної точок зору;
- сформулювати основні положення законодавчих актів щодо охорони праці;
- сформулювати основні положення щодо служби охорони праці;
- здійснювати розслідування нещасних випадків на виробництві;
- визначати заходи і засоби нормалізації параметрів мікроклімату;
- характеризувати основні етапи проектування систем штучного освітлення;
- визначати заходи та засоби захисту людини від дії виробничого шуму, вібрації;
- визначати заходи і засоби для захисту працюючих від дії випромінювань;
- визначати небезпеку дії на працюючих електроструму;
- здійснювати оцінку вибухопожежонебезпечності речовин і матеріалів;
- визначити категорії приміщень за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

мати компетентності:

загальнокультурні:

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу.

професійні:

в виробничо-технологічній діяльності:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;

в організаційно-управлінській діяльності:

- проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу);

в проектно-конструкторській діяльності:

- впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Основи охорони праці .

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці.

Тема 1 Правові та організаційні основи охорони праці.

Законодавча та нормативно-правова база України про охорону праці. Державне управління охороною праці.

Тема 2 Організація охорони праці на підприємстві

Служба охорони праці в будівництві. Порядок розслідування та облік нещасних випадків на виробництві. Методи аналізу травматизму в будівництві

Змістовий модуль 2 Основи гігієни праці та виробничої санітарії.

Тема 3 Повітря робочої зони.

Мікроклімат робочої зони виробничих приміщень. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві. Проведення робіт з небезпечними речовинами. Вентиляція виробничих приміщень.

Тема 4 Засоби та заходи забезпечення нормативних вимог до шкідливих факторів в будівництві.

Засоби та заходи забезпечення нормативних вимог до шкідливих факторів в будівництві (освітлення, шум, вібрація, електромагнітні поля, іонізуючі випромінювання).

Змістовий модуль 3 Безпека виробничих процесів.

Тема 5 Безпека виробничих процесів

Безпека будівельних машин і технологічного обладнання. Електробезпека в будівництві. Охорона праці при вантажно-розвантажувальних роботах.

Тема 6 Пожежонебезпечність матеріалів і речовин.

Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин.

Пожежовибухонебезпечність об'єктів.

Тема 7 Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

Системи попередження пожеж і протипожежного захисту.

Протипожежний режим на об'єктах будівництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр/сем	срс		лек	лаб	пр/сем	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Основи охорони праці (семестр 7)										
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці.										
Тема 1.	7	2			5	9,5				8
Тема 2.	7	2			5	9,5				8
Разом за ЗМ 1	14	4			10	19				16
Змістовий модуль 2. Основи гігієни праці та виробничої санітарії.										
Тема 3.	10	2		5	3	9,5	0,5		1	9
Тема 4.	11	3		5	3	8,5	0,5		1	8
Разом за ЗМ 2	21	5		10	6	18	1		2	17
Змістовий модуль 3. Безпека виробничих процесів.										
Тема 5.	8	2		3	3	5,5	0,5		1	5
Тема 6.	6	2		1	3	5,25	0,25		1	5
Тема 7.	5	2		1	2	5,25	0,25			5
Разом за ЗМ 3	19	6		5	8	16	1		4	15
Усього годин	54	15		15	24	54	2		4	48

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Дослідження параметрів мікроклімату виробничих приміщень	2	
2	Дослідження запиленості повітря робочої зони.	1	
3	Визначення концентрації шкідливих парів і газів у повітрі робочої зони	1	1
4	Дослідження освітлення робочих місць	2	1
5	Дослідження шуму та ефективності звукоізолюючих матеріалів	2	
6	Дослідження загальної та локальної вібрації виробничого обладнання.	2	
7	Дослідження ефективності опору ізоляції струмоведучих частин електрообладнання і захисного заземлення	2	
8	Засоби пожежогасіння	3	2
Разом		15	4

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Громадський контроль з охорони праці	1	2
2	Комісія з охорони праці підприємства	1	2
3	Служба охорони праці підприємства	2	2
4	Порядок проведення розслідування невикористаного травматизму	2	2
5	Права та обов'язки застрахованої особи та страхувальника	2	4
6	Стажування (дублювання) і допуск працівника до роботи	2	4
7	Заходи з нормалізації стану повітряного середовища за показниками мікроклімату та концентрацією шкідливих речовин	4	9
8	Поняття інфразвуку та ультразвуку. Класифікація	2	4
9	Основні засоби захисту від шкідливої дії шуму	2	4
10	Організаційні вимоги безпеки експлуатації виробничого обладнання	4	10
11	Напруга доторкання та напруга кроку	2	5
Разом		24	48

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні. Аналітичні.

Репродуктивні (пояснювально-ілюстративні).

Рішення задач, конспектування лекцій, самостійна робота.

11. Методи контролю

Спостереження за діяльністю студентів; Усне опитування (індивідуальне або фронтальне).

Тестування (безмашинне або комп'ютерне). Практична перевірка умінь і навичок. Розв'язання задач.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна і семестрова атестація та самостійна робота						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
20%		30%		20%			30%	100%
70%								

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			D
60-63	задовільно		E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Скрипник О.С. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Основи охорони праці»

14. Рекомендована література **Базова**

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Основна література

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
3. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
4. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
7. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.

Допоміжна

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: “Лібра” , 2009 – 437 с.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
4. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.

5. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
6. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
2. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
3. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».